

Degnen Hans Madsen Løbner.

(Hans sønderjydske Tid indtil 1867.)

Af Margrethe Løbner Jørgensen.

I Aaret 1903 foretog forhenværende Degn Hans M. Løbner i Askov, en Rejse i Nordslesvig for gennem Kirkebøgerne at søge Oplysning om sin egen og sin Hustrus allernærmeste Slægt. Resultatet af disse Undersøgelser blev en Stamtavle, der ligger til Grund for denne Skildring.

Paa Fædrene Side kan Slægten føres tilbage til Christen Matzen og Jing Lauridsdatter af Thiset, der i Følge Gram Sogns Kirkebøger blev trolovet den 23. Juni 1734, ægteviet den 11. August samme Aar i Gram Kirke.

Deres Søn, Matz Christensen, blev døbt den 23. Søndag efter Trinitatis i det Herrens Aar 1735, trolovet med Pigen, Maren Madsdatter af Thiset den 19. November 1765, ægteviet den 1. Juli 1767 i Gram Kirke.

Om sidstnævntes Søn, Christen Matzen, oplyser Kirkebogen, at han blev døbt den 20. Søndag efter Trinitatis, Anno 1768, trolovet den 17. October 1795 med Pigen Annicken Michelsdatter af Thiset, ægteviet den 23. October 1795 i Gram Kirke.

Christen Matzens Søn, Matz Christensen Løbner, født den 16. Juli 1796, døbt den 25. August samme Aar, havde sit Hjem den sidste Halvdel af sin Barn-domstid i Gram Præstegaard, hvorfra han blev konfirmeret i Aaret 1813, 17 Aar gammel.

Baade i sin Ungdom og som gift Mand rejste han i mange Aar i Jylland og paa Øerne, hvor han forhandlede tønderiske Kniplinger, der den Gang især brugtes til Kvindernes Hovedlin. Han var efter sin Tid en interesseret og oplyst Mand, der havde Øjnene med sig, hvor han kom frem, og var velset overalt.

Nustrup Sogns Kirkebøger beretter:

»Matz Christensen Løbner, Kniplingshandler fra Thiset, blev, 29 Aar gammel, den 22. October 1825 ægteviet i Nustrup Kirke til Pigen Anne Kathrine Schiøth, Ejer af en Grundlød i Nustrup. Forlovere vare Skolelærer og Landbolsmand Cassias af Nustrup og Gaardmand Hans Iversen af Gabøl.«

Men i den gamle »Evangelisk-kristelig Psalmebog« fra 1824, Matz Løbners Fæstengave til sin Brud, staar følgende skrevet med gammeldags sirlig Skrift:

..... »Den 27. August 1825 stod vores Bryllup,
 »jeg, Matz Christensen Løbner og Anne
 Kathrine Schiøth«,

ligesom ogsaa Navn og Dato er indgraveret paa Salmebogens kunstnerisk bearbejdede Sølvspænder, saa det maa formodes, at man endnu paa det Tidspunkt fastholdt, hvad i ældre Tid var Skik, at Højtideligheden ved Trolovelsen betragtedes som den egentlige Bryllupsfest.

Senere er tilføjet i Salmebogen med samme Haandskrift: »Den 4. Februar 1827 om Eftermiddagen Kl. 1¼ Slet blev vi af Gud velsignet med een liden Datter, som blev kaldet Anne Marie Løbner.« — Derefter nævnes Døtrene Hanne Marie, Marie Helena og Christine og sluttelig »Den 9. April 1837 om Aftenen

Kl. 7 Slet og $\frac{3}{4}$ Qwarteer blev vi af Gud velsignet med een liden Dreng, som blev kaldet Hans Madsen Løbner, døbt den 30. April 1837.«

Matz Løbner var en aaben og retskaffen Karakter med udpræget Sans for Naturen og Kærlighed til gamle Sagn. Hans Hustru, Anne Kathrine var en paapassende og god Husmoder, og overalt i det lille Hjem sporede man hendes flittige Hænders Syslen; tidlig lærte hun Børnene at bede og at arbejde. Da hun var den af Forældrene, der var mest om dem, blev det væsentlig hende, der satte sit Stempel paa Børnene.

De var begge fromme Folk, der stillede store Fordringer til sig selv med Hensyn til et retskaffent Liv. Som mange den Gang holdt de sig Luthers Ord efterrettelig om »Faste som en smuk udvortes Skik«, før man gik til Alters. I Hjemmet var Ærefrygt for det hellige og Respekt for Guds Hus. Der groede ikke Græs paa Kirkestien. Hver Søndag læstes desuden en Prædiken hjemme, og Juleaften og Nytaarsaften blev især holdt hellig med Bøn og Sang.

Ora et labora — bed og arbejd — er en gammel Klosterregel, der med Rette kunde staa som Motto over deres Liv.

Anne Kathrine kunde huske mange Salmer op i sin høje Alderdom. Hun døde hos sin ældste Datter, den 23. Januar 1890, 96 Aar gammel.

Døtrene kom tidlig ud at tjene. Hver Sommer havde de Plads, men om Vinteren var de altid hjemme for at kniple, og hver Aften under hele deres Skoletid sad de bøjet over Knipleskrinet.

Midt i Stuen stod et lille Bord, indlagt med hollandske Fliser. Om Aftenen tog de fire Søstre Plads

rundt omkring Bordet, hver med sit Knipleskrin, og Tranlampen blev sat frem. Den lyste dog ikke syn-derligt, men rundt om Lampen ned fra Loftet hang fire Glaskugler, fyldte med Vand, der gav et klart Genskin over Knipleskrinene og kastede fire Lysstri-mer ud i Rummet.

I Lysstrimen mod Alkovesengens Væg sad Mode-ren og kartede eller spandt, hvorimod Faderen, naar han var hjemme, havde sin Plads i Lysstrimen ved Indgangsdøren og syslede med Husflid: snoede Reb til eget Brug til Stole og Tækning, strikkede Strøm-per, »preglede Høller« og Uldtrøjer, eller gjorde Fod-tøj i Stand. Men under Glaskuglens Skær i Nærhe-den af Bilæggerovnen, hvor hele Væggen var be-klædt med hollandske Fliser, og hver eneste Firkant dannede et Billede for sig, sad den lille Hans paa en Skammel med sin Bog.

Det var nu hans Æventyrverden.

Herfra drog han paa Langfart paa Fantasiens Vinger. Vægflisernes Billeder forvandlede for hans indre Syn. Baadene blev til stolte Snækker, der med gyldne Skjolde og Dragehoved for bredden Sejl drog ud over Havet; Hytte som Vraa blev til Borge og Slotte med knejsende Taarne og Tinder. Møllevin-gerne, der snurrede rundt, fremtryllede Billeder fra Fedronningens rige Æventyrland.

Skyggerne kastedes i overnaturlig Størrelse frem og tilbage paa Vægflisernes blanke Flader, i hvis brune Ringe Glaskuglernes Skin dannede straalende Stjerner. Det var, som drog der et Tog af Fortidens Kæmper forbi i det Drømmesyn, som hans Fantasi havde næret i den blide Aftenslumring.

Under Rokkehjulets ensformige Snurren, Kniplepindenes Raslen og det gamle Urs svage, monotone Dikken gled Synerne forbi skønnere og skønnere og flettede deres Islæt i hans Drøm, medens det lille trætte Hoved bøjede sig dybere og dybere. Da strøg Moderens kærlige Haand hen over hans Kind, uden at han egentlig vidste, om den blide Berøring var det sidste Glimt af en skøn Virkelighed eller det første Glimt af en dejlig Drøm.

Mangen en Aftenstund fortalte Faderen Sagn og Æventyr, medens Æblerne sydede paa Bilæggerovnen. I Abildgaarden fandtes saa mange Flaskeæbler, at Moderen om Efteraaret plejede at bytte en Tønde Æbler hos Naboen for en Tønde Kartoffler.

Stundom fremdrog han Smaatræk og Oplevelser fra sine mange Rejser, og Børnene lyttede og længtes.

Eller han kunde med et Glimt af Lune give en eller anden skæmtsom Historie fra Egnen til bedste.

Der var nu Historien om Gabøl Grande, om Tjørnene i Hjartbroskov eller Fortællingen efter gamle Hans Smed om den tomme Lejle.

Aabøl, Gabøl,
Nustrup, Bæk.
Mojbøl, Rojbøl,
Stursbøl, Terp.

Gabøl er en liden Stad,
Kolsnap ligger i en Hule.
I Nustrup faar man en lille Korns Mad,
i Bæk aller en Smule.

Saaledes lyder de gamle Rim fra Studedrivernes Dage.

Det hedder dog ogsaa: »Do kand ær« som naawe Jyllands Drywer!« og det har vel ikke altid været let at tilfredsstille Studedrivernes Krav.

En Del af de Stude, som ved Foldingbro kom over Kongeaaen, blev ført ad den gamle »Drøwtvej a æ Sonden te« over Klejnbjerg Kro ved Bæk i Nustrup Sogn, hvor der var fast Lejrplads for Kreaturerne.

De ensomt beliggende Kroer i mindre frugtbare Egne valgtes altid som Lejrplads for Natten for at skaffe Plads til de store Kvægdrifter. Ved Klejnbjerg Kro kunde der efter Sigende paa en enkelt Aften være samlet en halv Snes Studedrifter med 30—50 Stykker i hver Drift. Studene dreves ud paa Marken, hvorhen Foderet blev bragt; man beregnede $\frac{1}{2}$ Lispund Hø til hver Stud.

Om Efteraaret, men navnlig om Foraaret fra April til hen i Maj, førtes Kvæget mod Syd, og gamle Folk fra Nustrup har fortalt, at man i den Tid hen mod Aften kunde se Drivvejen i $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$ Mils Længde optaget af Studedrifter, der i Frastand dannede en mørk Linie, som bugtede sig ud og ind, op og ned mellem de graa Lynghøje og tegnede sig skarpt mod den lueforyldte Aftenhimmel, mens Dyrene langsomt bevægede sig henad den brede, sandede Hedevejs dybe Spor.

I Foraaret 1843 blev der ved et af de »store« Hushummarkeder solgt 10,400 Stude. Efter 1850 tog Studehandelen kendelig af.

Nu er det »en Saga blot«, og Fortællingen derom staar som en svag Genklang fra længst svundne Dage.

Disse Fortællinger, Sagn og Sange prægede sig dybt i den lille Drengs Sind. Hjemmets Arne gav

dem sin Glans. Det var Minder, smaa og ubetydelige for andre, men rige og lykkelige for ham. Det fra Fædrene overleverede skulde holdes i Hævd og Ære, og Slægtens Sæd og Skik bevares som en Arv ned gennem Tiderne.

Fra Matz Løbners Manddomsaar findes et velbevaret Billede malet udenfor Hjemmet i Nustrup. En rank, statelig Skikkelse iført en lang, mørkeblaa Klædesfrakke, graa Benklæder, rød- og hvidternet Halsbind og paa Hovedet en bredskygget Cylinderhat, et »Rør« af ikke helt smaa Dimensioner. I Haanden bærer han sin Knortekæp og sin Kniplingskasse. et lille Træskrin med Messinghaandtag og dobbelt Bund, der fulgte ham paa alle hans Rejser.

Matz C. Løbner døde midt under Trearskrigen den 4. Oktober 1849, 52 Aar gammel.

Den dybe Sorg i Hjemmet i Forbindelse med Oplevelsen af de rigt bevægede Tider, der gik hen over vort Land, satte uudslettelige Spor i Barnesjælen og udviklede og modnede tidligt Drengens Ansvarsfølelse, saa han herefter, skønt ikke mere end tolv Aar gammel, blev den, hvem Moderen og Søstrene tyede til i alle afgørende Spørgsmaal.

De Aar fik saa dyrebare Minder, at de aldrig kunde glemmes af den Slægt, der oplevede dem.

Hvor dybt og inderligt den enkelte levede med i Dagens Begivenheder, saa han med Liv og Sjæl tog Del i den fælles Sorg og Glæde, vidner et lille Træk om:

En Tid lang havde der været Indkvartering i Byen af tyske Soldater, der imidlertid blev forflyttet andetsteds hen. Pludselig gik det som en Løbeild fra Hus til Hus, at en ny Afdeling Soldater var i An-

marsch. Smeden stod just og arbejdede ved sin Ambolt, da Troppen svingede ind i Byen. Stor blev hans Glæde ved at se, det var danske Soldater, idet han i sin Overraskelse ikke havde lagt Mærke til de hvide Bind om Armen, som Oprørerne havde ladet sy paa de danske Vaabenfrakker. Med Skødskindet om Benene sprang han i overvættets Fryd lige ud af Smedjen og stormede hen imod Soldaterne med udbredte Arme, mens et Par Glædestaarer banede sig Vej ned ad hans sorte Kind.

»Aa, Guj ha Lov og Tak! De æ jo vor ejn Jenser. No hær vi hæj det tyske Kraem aa trækkes med saa læng. Velkommen! Velkommen!«

Han blev dog hurtig klar over Fejltagelsen. Tyske Eder og Skældsord regnede ned over ham; een af Soldaterne trak blank, og den djærve Smed forsvandt skyndsomst ind ad en Dør, hvor Vennehænder var rede til at yde ham deres Bistand. Og skønt der blev foretaget Husundersøgelse med det samme, var ethvert Spor af Smeden udslettet.

Men fra den Dag var han Drengenes svorne Helt.

Søsteren, Marie-Lena, senere gift med Degnen Marcus Buch af Arnum, var paavirket af Herrnhuterne og søgte gerne det store aarlige Møde i Christiansfeld. Omkring tolv Aars Alderen fik Hans Lov at følge med for at overvære Festen.

Udenfor Kirkedøren, hvor Venner og Frænder mødtes og hilste hjerteligt paa hinanden, stod Drogen og gjorde sine Iagttagelser, hvorved han kom til den mærkelige Slutning, at Herrnhuterne hilste hinanden med Kys. Da der i det samme kom en vakker ung Pige af Marie-Lenas Bekendtskab hen og hilste

paa hende, idet hun gav hende et Velkomstkys, mente Hans, Tiden til Handling var inde, og gav den fremmede Pige et Smækkys lige paa Munden. Denne saa helt betuttet ud, men smilte dog til Marie-Lena, der ikke var sèn til at faa sin lille Broder belært om, at fordi hun kyssede sin Veninde, behøvede han ikke at gøre det.

Endnu tre Aar efter Faderens Død forblev Hans i Barndomshjemmet. Ludvig Blædel — Vilhelm Birkedal og Hans Svejstrups trofaste Ven — forberedte ham til Konfirmationen, som fandt Sted i Nustrup Kirke. En anbefaling fra den Tid foreligger.

Saa drog Hans ud fra Hjemmet, hvor stærk Pligtfølelse og dyb Syndsbevidsthed havde præget Samlivet mellem Forældrene. Alt sit »Habengut« medførte han i en lille Egetrækiste, som han altid holdt højt i Ære, thi den havde tilhørt hans Mormor, hende med den stærke Vilje og ubøjelige Energi.

Om hende hedder det i Østerlindet Sogns Kirkebøger:

Marie Lena Jensdatter blev trolovet i Pigens Faders, Jens Tækkers Hus med Ungkarl Hans Andersen af Nustrup, og for Ægteskabet mellem de nævnte indestaa vi undertegnede Forlovere efter Loven.¹⁾

Lildterp, den 14. Marts 1782.

L. Hübschmann.   J. Termansen.

Den 12. Juni 1782 blev Hans Andersen af Nustrup og Pigen Marie Lena af Østerlinnet ægteviet af Østerlinnet Præst i Nustrup Kirke.

¹⁾ Trolovelsen blev her i Landet af Bondestanden anset for at være Fuldbyrdelse af Ægteskab, en gammel Vedtægt, der fra Slægt til Slægt havde vundet Hævd.

Hans Jensen Tækker,
Gaardmand til Lildterp, Østerlinnet Sogn.

Jens Hansen Tækker af Lildterp,
født 1737, ægteviet med Pigen Kirstine Fallesdatter af Aastrup
den 10. October 1761 i Østerlinnet Kirke.

Marie Lena Jensdatter,
gift med Hans Andersen af Nustrup.

1. <i>Karen Schöith,</i> gift med Hans Jørgen Schöith, Skibelundgaard, Nustrup Sogn.	2. <i>Kirstine Schöith,</i> gift med Jeppe P. Søndergaard af Terp, Østerlinnet Sogn.	3. <i>Anne Cathrine</i> Schöith, gift med Matz C. Løbner.	4. <i>Anders Hansen</i> Schöith Degn i Gadbjerg ved Vejle.	5. <i>Jens Schöith,</i> Gaardmand i Skrydsstrup.

Om Hans Andersen²⁾ vides, at han var en stor Musiker, der havde kongelig Concession paa at spille til Bryllupper, Barselgilder og andre Fester i hele Haderslev Amt, og som derfor havde sine Hjælpere rundt om i Sognene. Han døde den 18. April 1823, 71 Aar gammel.

Sit første Ophold udenfor Hjemmet fik Løbner hos sin Fætter, H. Schøith, Lærer i Starup ved Kolding, hvor han foruden Sysselsættelse med egen Læsning under Fætterens Vejledning ogsaa var beskæftiget med Børnenes praktiske Undervisning.

Femten Aar gammel blev Løbner antaget som Lærer i V. Højrup, hvor han forblev i to Aar.

Lærerkaldet i Højrup var beregnet for en »Omgangslærer«, d. v. s. Skolemesteren gik paa Omgang mellem Beboerne og fik Kosten. Sognets vise Fædre havde nøje paalignet hvert enkelt Hjem i Skoledistriktet, hvor mange Dage det skulde have Skolemesteren i Aarets Løb. Hos en Gaardmand var Opholdet gerne otte Dage ad Gangen, hvorimod en Indsieder slap med en Dag.

Konerne satte en Ære i at lave god og kraftig Mad, naar de skulde have Læreren paa Kost. Paa Gaardene, hvor han skulde være en Uges Tid, var der altid nogen Afveksling paa Maden, men i de smaa Hjem stod den uvægerlig paa Grønkaal.¹⁾ Sul skulde der i Gryden, naar »æ Skolmester« kom, og Kaal var efter de Tidens Forhold en Herreret i et Smaamands-hjem.

---

²⁾ Hans Slægt kan ikke følges tilbage, da Kirkebøgerne i Nustrup brændte 1814.

¹⁾ d. v. s. Kortkaal eller Søbekaal (i Modsætning til Langkaal).

Men fra hine Dage nærede han en uovervindelig Ulyst til Grønkaal. Ja, selv om det var Skærtorsdags-Spajkaal,²⁾ hvori der efter gammel Sæd skulde ni Slags Kaal og et ekstra Stykke Sul, kunde han ikke faa den ned.

Løbner var dengang lille og spinkel trods sine femten Aar, og flere af hans Elever var et Hoved højere end deres unge Lærer. »Skal Drengene nu regere over Drengene?« sagde de gamle, da de saa den lille Skolemester. Men han forstod at sætte sig i Respekt fra den allerførste Dag. I Besiddelse af et ukueligt Mod og en stærk Viljekraft gik han med Liv og Lyst op i sin Gerning.

Det hændte engang ud paa Vinteren i en Gaard, hvor Læreren netop var »paa Omgang i æ Mading«, at Konens Søster fra et andet Sogn var kommen paa Besøg og just var i Færd med at dele nogle Svedsker og Godter ud til Børnene, da Løbner traadte ind ad Døren. Ved Synet af den lille Fyr udbrød hun fornøjet:

»Der kommer nok jet lille Ka'el; han skal da ha nower mæ,« idet hun samtidig stak Haanden ned i Posen, tog en Haandfuld Svedsker frem og rakte ud imod ham. Men hun fik snart Haanden til sig igen, thi Konen i Huset gav hende et kraftigt Stød i Siden og hviskede:

»Jøsses! Det er vor Skolmester.«

Løbner fortrak ikke en Mine. Med højt løftet Hoved, stolt som en Kongesøn gik han forbi den lille Gruppe ind i et tilstødende Værelse, der var forbeholdt ham under hans Ophold der i Hjemmet. Og der var en saadan Alvor og Værdighed over hans unge

---

²⁾ Spaj er Suppe, kogt paa salt Kød.

Ansigt, da han i Forbigaaende med en tavs Hilsen bøjede sit Hoved for den fremmede Gæst, at denne i sin Forfjamskelse tabte alle Svedskerne paa Gulvet og gav et lille ærbødig Kniks.

En Omgangslærers Stilling medførte, at han ikke alene kom i nøje Berøring med det enkelte Hjem og tog Del i dets Glæde og Sorg, men Læreren kom ofte Beboerne saa nær ind paa Livet, at han fik Indblik i adskilligt, som nærmest hørte Privatlivet til.

Mange Smaatræk, som Løbner fortalte, vidnede om, at han havde arvet Faderens Sans for Humor:

Paa en Gaard i Højrup sad en gammel Kone i sin Halmstol ved Skorstenen og skulde passe paa Fløden, at den ikke kogte over. I de Dage kogte man altid Fløden i en sort »Sætt«,³⁾ hvorved den efter Siggende blev langt bedre og tykkere end ved at koges i en Gryde.⁴⁾

Hun rørte i Sætten med en Træske, og da hendes Syn ikke var videre godt, sad hun bøjet over Fløden, for at den ikke skulde narre hende. Den varme Em steg hende op i Ansigtet og bevirkede, at nogle klare Draaber fra hendes Næse Dryp efter Dryp blandede sig med Fløden.

Dog ikke nok hermed. Hvor godt den gamle end passede paa, narrede Fløden hende alligevel, bruste op og var lige ved at fuse over, men Tjenestepigen reddede den kritiske Situation, idet hun i samme Øjeblik sprang til og spyttede i Sætten.

Fra sine Barndoms- og Ungdomsaar var Løbner ved et inderligt Venskabsforhold knyttet til Hans

³⁾ En trebenet Jydepotte med Hank og Tud.

⁴⁾ Muligvis den langsommere Kogning fremkaldte større Fordampning.

Søndergaard, Brendstrup,⁵⁾ et Venskab, der holdt Livet igennem.

De var Sognebørn; Hans Søndergaard er født i Bæk, Nustrup Sogn, den 19. Maj 1834. Trods en Aldersforskel paa tre Aar var de hinanden jævnbyrdig i aandelig Udvikling og Tankegang, idet Faderens Død havde sat sine dybe Spor i den unge Løbners Sind og præget den tolvaarige Dreng med en Alvor og en Modenhed, der laa langt forud for hans Alder. Tidlig delte de hinandens inderste Tanker og Følelser, og deres Sjæle var som to sammenstemte Harper, hvis Strenge smeltede sammen i en forunderlig skøn Harmoni.

Det var Højtidsstunder, naar de mødtes. Sandhedssøgende som de begge var, drejede Samtalen mellem de to Venner sig mest om aandelige Spørgsmaal. Timevis kunde de gaa og tale sammen i Nustrup Skov paa ensomme Stier, der senere i Mindet for dem blev til Kirkestier.

Engang havde de overværet et kristeligt Møde og fulgtes om Aftenen hjem gennem Skoven. Den tavse Stjernehimmel talte til dem om Guds Almagt, den dybe Stilhed i Naturen stemte Sindet til Andagt, og de følte sig grebet af Guds Herlighed. Da tonede en Lovsang ud i Natten; det var de to Venner, der Haand i Haand vandrede gennem Skoven og sang. Den Nat kunde de ikke skilles; Time efter Time gled hen, uden at de mærkede det. Der var saa meget, der

⁵⁾Frimenighedspræsten Thade Petersen begynder sin Fremstilling af de sønderjydske Frimenigheders Historie med at anføre en Udtalelse af den sønderjydske Bonde, Hans Søndergaard i Brendstrup, der var med til at danne Frimenigheden i Rødding:

»Frimenigheden begynder der, hvor Aanden synger og taler frit, og Menneskehjertes lytter.«

maatte siges; alt det indestængte maatte have Luft i Ord. Men den gryende Dag fandt de to Ungdomsvenner paa Knæ for deres Gud i Nustrup Skov.

Som en fin duftende Blomst for Sjælen er et Ungdomsminde af den Art.

I de tre Aar, Løbner var Omgangslærer, gik han gentagne Gange den lange Vej fra Højrup eller Krogstrup til Nustrup, dels for at besøge Hjemmet, dels for at komme i Kirke hos sin kære Præst, og var da altid sammen med Vennen, ligesom han ogsaa i Følge med denne deltog i enkelte større Møder i Christiansfeld.

Det var efter en saadan Kirketur, at de to Venner engang fulgte en Sti gennem en bølgende Rugmark, og skjult af det høje Korn, uset af alle uden Gud, bøjede de Knæ og bad sammen, før de skiltes.

Hver en saadan Oplevelse maatte sætte sit Spor i Sjælen. Indtrykket fra de unge Aar gaar dybest.

Udrustet med gode anbefalinger fra sin Virksomhed som Omgangslærer, blev Løbner 1855 optaget paa Lyngby Seminarium, hvor han læste i to Aar.

Ogsaa her vandt han en ældre Kammerats Ven-skab og Fortrolighed, den ædle Henning Kristensen, senere Lærer i Føvling Skole. Den Venskabspagt, de to Kammerater sluttede i deres Ungdoms Vaar, fik den skønneste Udfoldelse til op under de hvide Haar.

Tyve Aar gammel dimitteredes Løbner fra Seminariet med 1. Karakter i 1857.

Nu da han havde naaet sit Maal, havde tilegnet sig de Livsværdier, som Studierne giver i Løn, alt imens han havde skolet sin Karakter under den sta-

dige Kamp for at vinde frem, droges han tilbage af sit Hjemlands Kalden, idet han, paa Andragende af samtlige Beboere, blev kaldet som Lærer til V. Højrup, hvor Lærerpladsen i Mellemtiden var bleven sat op i Løn til en fast ansat Lærerplads.

Efter omtrent et Aars Forløb i Højrup blev Løbner af Skolevisitatoriet — uden egen Ansøgning — beskikket til Lærer paa eget An- og Tilsvær ved Bevtøft Skole, saa længe Degnen Frank forestod Bevtøft Sogns Degneembede. Frank havde nemlig et af disse særlige slesvigske Degnekald, der ikke stod i Forbindelse med Lærergerningen. I sin Tid havde han ogsaa faaet Lærergerningen ved Kaldsbrev, men maatte slippe denne, da han ikke længere kunde faa Lov til at besørge samme ved Substitut. Boligen, der fandtes, var imidlertid Degnebolig, og da det vilde blive for kostbart for Distriktet at bygge, hvilket tilmed ikke behøvedes, naar Lærer- og Degnegerningen atter faldt sammen, enedes Visitatoriet med Degnen om, at han som Ækvivalent for midlertidig Brug af Skolejord m. m. skulde udrede Kost og Løn til Læreren, hvorimod han selv skulde fuldstændig afstaa fra Skolegerningen og kun beholde sin Degnebestalling.

Saaledes kom Løbner til Bevtøft, til Hans Krügers By.

Den stoute Bondehøvding, Hans Krüger, de danske Sønderjyders bedste Ven og ædleste Forkæmper var den 30. Januar 1847 bleven valgt til Medlem af Stænderforsamlingen, og i de 35 Aar, hvor han virkede som Politiker, satte han sit Liv ind paa at gøre sig værdig til den Tillid, som Befolkningen havde vist ham.

Efter sin uforfærdede Optræden i Rendsborg den 18. Marts 1848 ilede Krüger til Kasinomødet i København, hvor hans mægtige Personlighed — i det Øjeblik han udstrakte sin knyttede Haand og gengav Olshausens pralende Ord: »Danskerne er et dovent, et dumt og usammenhængende Folk«, — stod som en levende Protest imod Uretten og opildnede til den mageløse Begejstring, der greb hele Landet.

Den 24. Juli 1854 tilskødede Kong Frederik den 7. ham Bevtoft Mølle. Samme Efteraar traf Krüger Kongen i Haderslev.

»Nu, min kære Hans Krüger, hvorledes har mine kære Slesvigere det?« spurgte Kongen.

»Pinedød skidt, Deres Majestæt,« svarede Krüger.

Det var djærv, men ærlig Tale.

I de to Aar, Løbner var Lærer i Bevtoft, vandt han almindelig Yndest gennem den Alvor og Ansvarsfølelse, hvormed han røgtede sin Gerning. Og saa udenfor Skoletiden var han altid paa Færde. Han oprettede blandt andet en Læseforening og fik samlet 600 Bind, deraf en Del paa Andragende som Gaver fra varmtfølende danske Mænd i København, ligesom han fik samlet 300 Børnebøger, der var ham en god Hjælp ved Undervisningen i Dansk og Retsskrivning.

1860 forflyttedes Løbner til Holsted som Degn og Lærer ved Holsted Hovedskole. I de $4\frac{1}{2}$ Aar, han var Lærer i Holsted, havde han over 100 Børn i en Klasse. Det samme var Tilfældet i Bevtoft.

Om hans Virksomhed i Holsted udenfor Skolen kan anføres, at han om Vinteren en Aften om Ugen samlede Beboerne, særlig Ungdommen til Sang og Oplæsning; herved indøvede han tillige de nye Melo-

dier til Roskilde Konvents Salmebog, og ved at gaa rundt til Egnens Folk opnaaede han at faa Bogen indført i Stedet for den evangeliske. Ligeledes oprettede han en Læseforening i Holsted, hvortil han fik samlet 300 Bind. Og ned mod Aaen anlagde han den smukke Have, som endnu er bevaret ved Degnebo-ligen.

1864 saa Tilbagetoget fra Dannevirke og Dybbøls Fald, og der var Hjertesorg over Lande.

Det kom over Løbner som en dyb Sorg, der laa over hans Sind Dag og Nat, indtil han fandt Lindring i dette, at Danmarks Skæbne laa i Guds Haand.

Da Sønderjylland var afstaaet efter Wienerfreden, sendte Danmarks Rigsraad de danske Sønderjyder sin Afskedshilsten, i hvilken det hedder:

»Holder fast, Mænd og Kvinder! med slesvigsk Udholdenhed ved vort danske Modersmaal og lærer eders Ungdom at elske og pleje det. Der er en levende Gud i Himlen, som bestemmer Time og Tid og sætter Grænse for Voldsmagten paa Jorden.«

I 1865 ansøgte Beboerne i Bevtoft den prøjsisk-østerrigske Civiløvrighed om at faa Løbner igen, idet Beboerne forud ved en Adresse indtrængende havde opfordret ham til at søge Embedet; og under Forbehold ikke at ville lænkebinde sin Samvittighed ved nogen Ed, efterkom han denne Opfordring.

Herom skriver Løbner selv:

»I 1864 og lang Tid derefter opfattede man almindeligt det danske Slesvigs Afstaaelse som noget blot midlertidigt, og det lige fra oven og nedad. Hs. Majestæt Kongen udtalte sig med Haab for de slesvigske Deputationer, Pragfredens § 5, og de slesvigske Deputerede Krüger og Ahlmann bestyrkede end mere

denne Opfattelse. I hvert Fald gik jeg til Bevtoft i denne Tro, men ogsaa med det bestemte Forbehold ikke at lænkebinde min Samvittighed med nogen Ed; havde man krævet denne, var jeg gaaet tilbage straks, da jeg intetsomhelst vilde have kunnet udrette som dansk Lærer uden at komme i Kollision med Eden og forøvrigt blot være en Hemsko for den danske Befolkning dernede.

Men Eden blev ikke krævet, og det tør jeg vidne. at i ingen af mine Stillinger som dansk Lærer har jeg virket bedre og sandere, end jeg gjorde det i Bevtoft.«

Med tusinde fine Rødder var Løbner knyttet til sit Hjemland, og med Glæde vendte han tilbage til Bevtoft, hvor den sønderjydske Jord aandede sine Længsler og Minder imod ham.

For anden Gang kom Løbner til Hans Krügers By, hvor hans Kærlighed til Sønderjylland og alt Dansk skulde faa saa rigelig Næring. Med al sin Virkeevne kastede han sig over den Opgave, der laa lige for hans Fod; hans Fædrelandskærlighed ytrede sig i en ærlig Opfyldelse af Pligten, samtidig med at det for ham var Livets Glæde at indvirke paa de smaa, der var betroet til hans Omsorg.

Een Gang ugentlig om Vinteren samlede han den voksne Ungdom i Bevtoft til Sang og Oplæsning, ligesom han i Strandelhjørn ledede Sangen og holdt kirkehistoriske Foredrag, begge Steder under stor Tilslutning. Bogsamlingen, som han under sit første Ophold i Bevtoft havde skaffet til Veje, var under hans Fravær spredt ud og borte, uden at nogen vidste

hvor. Ikke et Bind var tilbage. Løbner tog fat paa ny, og det lykkedes ham atter efter to Aars Arbejde at have en ny Samling paa 600 Bind.

Men ogsaa denne spredtes siden, da ingen dansk Mand turde bestyre den.

I Efteraaret 1865 optraadte »den Bevtoft Degn« som en vældig Nimrod. Udstyret med Jagttaske og Bøsse strejfedes han idelig omkring paa de Hyrup Marker med sin tro Ledsager, »Belle«, en stor, plettet Jagthund, som han i den Anledning havde anskaffet sig. Særlig yndede han Jagtterrænet omkring Lagonis Gaard. Det var just ikke Harer og Agerhøns, hvis Liv stod i Fare, og om Bøssen nogensinde har været ladt, skal jeg af Pietetshensyn ikke udtale mig om. Nej, det var noget helt andet, han var optaget af, nemlig den unge Jomfru, Kirstine Krüger.

Løbner var 28 Aar gammel og havde endnu ikke været forelsket. Saa meget des dybere kom Kravet til ham nu, da han lærte Kirstine Krüger at kende. Kun ganske enkelte Gange havde han truffet den unge Pige; men allerede ved første Øjekast havde hun gjort et uudsletteligt Indtryk paa hans Hjerte, og ved Peder Vinds Bryllup i Bevtoft, hvor hun var Brudepige, tog han den faste Beslutning, at denne unge Pige maatte han vinde, og skulde den Lykke ikke times ham, da vilde han gaa gennem Livet som en ensom Mand. Thi i Kærlighed maa man aldrig nøjes med mindre end det bedste.

Naar Løbner havde sat sig et Maal, fandtes der ikke den Hindring, der kunde faa ham til at ændre sin Beslutning. Der viste sig dog en Vanskelighed, som han ikke havde regnet med: det var ham ikke muligt nogensinde at komme til at tale alene med

den unge Pige, der opholdt sig i Sognefogden, Nicolai Peder Lagonis Hjem, hvor hun gik Bedstemoderen til Haande. Hver Aften færdedes han paa Hyrup Vejen i Haab om engang at træffe hende, han havde kær.

Som Løbner havde været vant til fra sin tidligste Ungdom at gaa den lige Vej til Gud i alle Livets afgørende Spørgsmaal, saa tyede han ogsaa nu til Gud i den Sag, der for ham gjaldt hele hans Livslykke, og ved Stenten, Markskellet mellem de to Gaarde, havde han sine stille Stunder.

Saa var det en Aften — den 1. November 1865 — hvor han som sædvanlig dvælede ved Stenten, at han paa engang følte en uforklarlig Glæde; kort efter hørtes lette Trin — og saa var det hende, der kom. Hun skulde et Ærinde hjem til sin Moder og havde mod Sædvane fulgt Hovedvejen, der var noget længere, i Stedet for Markvejen mellem Gaardene. I jublende Glæde sprang Løbner ud paa Vejen, slog sine Arme omkring hende, friede i samme Nu og fik Ja.

Derefter knælede han stille ned ved Stenten, ikke for sin Hjertenskær, men for sin Gud. Aldrig i sit Liv havde han været saa glad. Det var, som Hjertet ikke kunde rumme al hans Glæde og Tak.

Men midt paa Vejen stod den unge Pige, en lille Smule benøvet over, at han i et saadant Øjeblik kunde have Tanke for andet end hende, og alligevel saa betaget og lykkelig, netop fordi han tog det saa alvorligt.

Fire Uger efter stod hun Brud i Bevtøft Kirke, 19 Aar gammel, og blev viet af Præsten Jørgen Christensen Randbøll, Præst i Bevtøft fra 1844.

Kirstine Krügers Oldefader var Kromand i Bevtøft og hed Jacob Mortensen, født 1735, gift den 28. November 1772 med Maren, Johan Thiesensdatter af Neder-Jersdal. Hun døde i Barselseng efter den første Barnefødsel.

I Slutningen af det 17. og hele det 18. Aarhundrede lige fra Christian den 5tes Dage, hvor der indkaldtes en tysk Adel, men særlig under Paavirkningen fra Christian den 6tes tysktalende Hof og nedefter Herregaardene gennem de mange indvandrede Tyskere, betragtedes næsten overalt i Danmark det tyske Sprog i dannede og fornemme Huse som et mere fint Sprog end Modersmaalet og taltes derfor ofte i Stedet for Dansk. Hvad Under da, om man i Sønderjylland, hvor Tysk skulde tales i Retssalen lige op til Kongeaaen, ogsaa hyldede denne Anskuelse. Derfor fandt Jacob Mortensen, som i daglig Tale altid gik under Navnet Jacob Kromand, at Krüger klang nok saa godt, og da det var bleven Lov i Sønderjylland og Holsten, at Bønder og Almuefolk skulde have faste Slægtnavne, lod han sig kalde Jacob Krüger, men Sønnen, Peter Jacobsen — døbt den 29. August 1773, gift den 15. Marts 1793 med Anna Kirstine Iversdatter af Hyrup — der blev Kromand i Bevtøft efter sin Fader, lod sig kalde Peder Krüger og sine Børn døbe med Krügernavnet.

Peder Jacobsen Krüger afhændede Kroen og købte sig en Gaard i Hyrup, hvilken gik i Arv til hans ældste Søn, Jacob Krüger, født Onsdagen den 21. Juli 1802, døbt den 22. August. Her døde Peder Krüger som Aftægtsmand hos Sønnen den 13. Oktober 1833, 60 Aar gammel.

Jacob Krüger var viden om kendt for sin storladne Skikkelse og Kæmpekræfter. Der gaar endnu Frasnagn om, at han med Lethed kunde bære sine to Tønder Rug.

Den 7. December 1844 ægtede han Botille Margrethe Andresen. Bruden var kun 17 Aar gammel, en Datter af Gaardejer Mattes Andresen af Ønlev, Jordkirke Sogn. Samtidig flyttede Jacob Krügers Søster, Ane Kirstine Krüger, der indtil den Tid havde styret Husvæsenet for Broderen, til Sønder-Ønlev og ægtede den unge Bruds Fader, Mattes Andresen.

En anden Søster, Anne Elisabeth Krüger var gift paa Nabogaarden i Hyrup med Sognefogden for Bevoft Sogn, Nicolai Peder Lagoni.

En tredie Søster, Petrine Jørgine Christine Krüger, født den 15. September 1807, var gift med Gaardmand Peder Fisker i Toftlund, hvis eneste Søn døde.

Den fjerde Søster, Anna Krüger, var gift med Gaardejer Peder Jepsen Rosenblad i Agerskov.

Broderen, Ivar Krüger, født den 11. November 1805 var Gaardmand i Neder-Jersdal. Om ham hedder det, at han maalte sine tre Alen og var af megen personlig Styrke. Der var i det hele taget efter Dattidens Udsagn en Anstand og en Værdighed over Søkendeflokken, der i Forening med deres høje, kraftige Skikkelser virkede imponerende.

Jacob Krüger af Hyrup døde den 19. Maj 1848, 46 Aar gammel. Paa hans Gravsten under Navnet, godt gemt under Aartiernes frønnede Mosdække, fandtes ved nærmere Undersøgelse indridset med de gotiske Bogstavers fine Snirkler:

»I mine bedste Dage
Jeg sank i Gravens Favn.

Farvel mit Barn, min Mage,
 Guds Villie er vort Gavn.
 Han Eder hjælpe, lede,
 Nu daglig med sin Fred,
 Og Eder selv berede
 Til Himlens Salighed.«

Barnet, der hentydes til i Gravverset, var hans Datter, Anna Kirstine Petrea Krüger, født den 5. April 1846, døbt den 3. Maj.

Halvandet Aar efter sin Mands Død ægtede Enken, Margrethe Krüger, sin Nevø, Sognefogdens Søn, Peder Lagoni af Hyrup; de var begge i en Alder af 22 Aar.

Der forelaa et Testamente efter Jacob Krüger, hvori han havde tilskrevet sit eneste Barn Gaarden. For nu at bevare Formuen i Slægten¹⁾ bestemtes det samtidig i Sognefogdens Hus, at Peder Lagonis Steddatter Kirstine Krüger, senere skulde ægte en anden af Sognefogdens Sønner, om det ellers maatte føje sig saaledes. At den vordende Bruds Samtykke ikke blev indhentet, er let forklarligt, da hun paa det Tidspunkt kun var tre Aar gammel.

Omsluttet af de to Hjems Kærlighed voksede nu den lille Pige op. Hun red til Skole paa en gammel, hvid Hest, som hun slap løs udenfor Legepladsen, hvorefter den selv fandt Vej hjem til Gaarden. Paa Hjemturen, som hun maatte tage til Fods, skulde hun gerne et Vend ind til Sognefogdens, hvor Vejen faldt lige forbi, og hvor hun altid blev modtaget med aabne Arme af Bedsteforældrene; somme Tider beholdt de hende i Dagevis.

Hans Krüger, den kendte Patriot, der nu var Kromand i Bevtoft, var en stor Børneven og kom ofte i

¹⁾ Sognefogdens Hustru var, som før nævnt, Kirstine Krügers kødelige Fæster, men blev ved hendes Moders andet Ægteskab tillige hendes Bedstemoder.

Sognefogdens Hus. Tidlig vandt han den lille Piges Venskab. Aldrig kunde hun mindes, at han nævne hende ved Navn; han kaldte hende aldrig andet end »min lille Navne«; selv efter at hun som ung Degnekone var flyttet ned i hans Nabolag, præsenterede han hende for sine fremmede Gæster kun paa denne Maade, og det var hun ikke lidet stolt af, thi den milde Betoning, der fulgte Ordene, bevirkede, at det altid blev opfattet som en særlig Opmærksomhed.

Sin første Skoleundervisning fik hun af Morten Eskesen, som i Forsommeren 1851 var bleven kaldet til Lærer i Hyrup og virkede der til den 24. Marts 1853. Han sang gamle Kæmpeviser og fortalte Danmarks Historie, men Børnene sad stille og lyttede. Resten af sin Skoletid gik hun hos Lærer Klinge.

Peder Lagoni var en dygtig Landmand. I henvend 50 Aar var han Ejer af Gaarden og drev den godt frem. Det skal siges til hans Ære, at han aldrig nogensinde gjorde Forskel paa sine egne Børn og sin Steddatter, og overfor sin Hustru, der hjemsogetes af megen Sygdom, var han en sjælden taalmodig og god Mand, der stedse var om hende med Hjælp og Opmuntring.

I hans Tid var der altid Skimler i Hestestalden. Der knyttede sig den Overtro til Gaarden, at denne vilde gaa op i Luer, naar den sidste Skimmel blev solgt. At den gamle Slægt i fuldt Alvor bøjede sig for denne Overlevering, skønner man af, at Peder Krüger omkring 1830 tog det Løfte af Sønnen Jacob, at der altid skulde være Skimler paa Gaarden.

Skønt født Nord for Kongeaaen har jeg altid følt mig som Sønderjyde. Det var jo det, vi levede paa

i mit Hjem. Sønderjydernes Kamp var vor Kamp. Sønderjydernes Haab var vort Haab.

Aarets store Begivenhed for os Børn var en Køretur hver Sommer ned til det forjættede Land. Hvor var det en Fest at komme i min Moders Barndomshjem. Det var grundsolidt i al sin gammeldags Hygge. Det første, Øjet fæstede sig ved, naar man kom gennem den lave Port, var en stenbrolagt Gaardsplads, hvor der ikke maatte findes en Græs-spire. Over Gaarden traadte man ind i den flisebelagte Gang, hvor det hvide Sand var strøet i Flammer, hvortil der skulde et eget Tag og megen Øvelse. Det allerskønneste i »æ Døns« var den gamle Bornholmer omkranset af »Oldenborgerne«, en Billedrække af de oldenborgske Konger, der sluttede af med to smaa indrammede Dannebrogsgflag. Under Bjælkerne hang Fluenæt, to lange Strimler sirligt udklippet hvidt og rødt Papir ophængt som Guirlander,

»o' øwer e Bord et Uro haang
ve e Lowt i en Kramp o' dinglet.«

Alkovesengene var ganske skjult af Panelet; man kunde godt tro, det var indelukkede Skabe. Der var »æ lille Døns« — hvor man ved højtidelige Lejligheder drak Kaffe af de gamle, mørkeblaa Spølkumskopper og Dannebrogskopperne — og »æ Pissel«, hvor Skabene og Dragkisterne havde deres Plads, og naar Bedstemoder lukkede Laaget op for at vise sin lille Datterdatter fra Jylland, hvad der var i Læddiken, var det første Indtryk Lavendelduft, men i Linnedskabet duftede det af tørrede Rosenblade.

Hvor var det interessant at følge Bedstemoderen ned i Mælkekælder, hvor de skurede Mælkebøtter

stod paa Rad, lytte efter Pigernes Kærlighedsviser, naar de kærnedede i Bryggerset, for saa tilsidst ved Bedstemoderens Haand at havne i Mørkekammeret¹⁾ for at faa en »Heddevigger« eller en Kringle. Derinde gemtes Kagekasserne, og der vovede man sig aldrig ind paa egen Haand, thi Pigerne havde fortalt, at Nissen holdt til bagved Meltønderne i Krogen.

Botille Margrethe var en stille, blid Kvinde, flittig og sparsommelig i sit Hus og elskelig og jævn i al sin Færd. Hun var god mod Fattigfolk; ingen maatte lide Nød, hvor hun kunde hjælpe. I de sidste seks Aar af sit Liv var hun saa nervesvækket og lammet, at hun ikke kunde røre sig, men hendes Fromhed og Tro hjalp hende til at bære det altsammen uden Klage. Hun døde den 14. Marts 1899, Peder Lagoni den 2. April 1903.

De nærmeste Aar efter Krigen var efter den første knugende Lammelse trods alt en Haabets og Forventningens Tid. Ved Offentliggørelsen af Paragraf 5, efter Opgøret mellem Prøjsen og Østrig i 1866, vakttes de danske Nordslesvigeres Haab om i en nær Fremtid atter at blive forenet med Danmark. Dette Haab fyldte Hjertet med dyb og stille Glæde selv under de daværende trykkende Forhold. En aandelig Vækkelse gik henover de sønderjydske Hjem, og Provst Karstensens²⁾ Sang, et tro Udtryk for Folkestemningen, lød i de Dage paa alles Læber.

---

¹⁾ Et lunt Kammer mellem Køkkenet og »æ lille Døns«, hvilket kun fik et sparsomt Lys gennem et Vindue i Døren og mest brugtes som Oplagsrum.

²⁾ Fra 1839 til 1857 Præst i Dybbøl. I den første slesvigske Krig jaget bort af Tyskerne. Fra 1857 til 1864 Præst i Broager og Provst for Sønderborg og Aabenraa Provstier. 1864 fordrevet af Prøjserne.

»Jeg spørger Solen, naar Dagen gryr:
 naar kommer Dagen dog, den vi mene?
 jeg spørger Maanen i Nattens Skyer:
 naar skal det skilte sig genforene?
 Naar skal den stilles, den dybe Smerte,
 og Barnet trykkes til Moders Hjerte
 igen med Lyst?«

— — —

1867 blev et bevæget og tungt Aar for de sønderjydske Embedsmænd. Der blev krævet, at de skulde aflægge Troskabsed til Prøjserne, og denne Begivenhed fremkaldte et voldsomt Røre. Det var svært at forlade Sønderjylland, som Hjertet hang ved, men endnu sværere at komme over Edsaflæggelsen.

Værst stillet var Skolelæreren. En Præst, der nægtede at aflægge Eden, havde dog baade Part i Naadensaaret og fik desuden »Vartpenge« af den danske Stat, saalænge han var uden Embede. Men Læreren var henvist til at sørge for sig selv. Mange kunde eller turde ikke sætte hele deres økonomiske Eksistens paa Spil og maatte af den Grund underkaste sig Forholdene.

I sin Vaande henvendte Løbner sig med flere til Provst Blædel i Nustrup, der dengang nød stor Anseelse blandt de danske. Blædel hævdede bestemt, at man ubetinget burde nægte Edsaflæggelsen, og mange handlede paa hans Ord, deriblandt Løbner, der fra sin Barndom nærede en urokkelig Tillid til ham. Selv aflagde Provsten imidlertid Eden, og denne mærkelige Adfærd opvakte Befolkningens Harme og Forbitrelse, om end hans Menighed stadig var ham hengiven. Senere i 1870, da der forlangtes af Præsterne, at de paa Prædikestolen skulde bede

for de prøjsiske Vaabens »Sieg und Segen«, fortrak Provst Blædel til Danmark.

Spørgsmaalet om Edsaflæggelsen, Hensynet til hans unge Hustru, som med hver Fiber var knyttet til sit Hjemsgn, hele dette Forhold for at gøre, hvad der var ret, kastede Løbner ind i en svær Sjælekamp. Atter vandrede han sine ensomme Aftenture ud til Stenten. Det var, som den stille Plet, der havde kendt hans dybeste Glæde, nu ogsaa maatte kende hans Smerte. Alle de modstridende Følelser og Tanker flængede i hans Sind, indtil det ligesom brast i ham; han maatte gaa den Vej, han ikke vilde, thi Eden kunde han ikke gaa ind under, om han skulde bevare sin Sjælefred.

Følgen af denne Beslutning blev hans øjeblikkelige Afskedigelse.

— — —

Kirkevisitatoriets Skrivelse havde følgende Ordlyd:

»Den kongelige Regjering har ved Skrivelse af 31. f. M. paa Grund af, at De har vægret Dem ved at aflægge den ved den Allerhøieste Forordning af 12. Januar d. A. foreskrevne Tjenesteed til Hans Majestæt Kongen, entlediget Dem fra Deres Embede som Degn og Skolelærer i Bevtoft Sogn, da Aflæggelsen af den ommeldte Tjenesteed maa ansees for en nødvendig Forudsætning for at en offentlig Lærer kan vedblive at fungere i hans Embede.

Foranstaaende meddeles Dem herved i Henhold til Deres os tilstillede Erklæring af 14. f. M.

Den medfølgende Afskrift anmodes De om at re-

mittere til os med Paategning om, at De har modtaget Originalen.

Kongeligt Kirkevisitatorium for Tørninglehn
Provsti den 11. April 1867.

K i e r.

L. Blædel.

Til Herr Degn og Skolelærer H. M. Løbner, Bevtoft.
Modtaget den 15. April 1867. H. M. Løbner.

— — —

Opbruddet fra Sønderjylland blev langt sværere for Løbner, end han nogensinde havde tænkt sig. Men saa vist som jeg véd, at Sorg gaar dybere end Glæde, da forstaar jeg nu, at det maaske netop var dette, der lutrede hans Nationalfølelse og gjorde hans Kærlighed til Danmark saa inderlig.

Og hvad Opbruddet betød for hans unge Hustru, da skal det siges, at det i mange Aar kastede sine dybe Skygger ind over hendes Liv. Det laa paa Sindets Bund med taarefyldte Minder; thi hun hang ved sin Hjemstavn, den gamle Slægt og det gamle Hjem.
